

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania J. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 6 października 2020 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego J. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 18 grudnia 2019 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. z dnia 5 grudnia 2018 r. odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczony J. K. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 6 października 2020 r., zaskarżając ten wyrok w części oddalającej apelację i zarzucając mu w tym zakresie naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 382 k.p.c., art. 227 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c., art. 385 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest art. 57 i art. 58 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że jego skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżone rozstrzygnięcie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego, jak również przepisy postępowania w stopniu mającym wpływ na treść orzeczenia. Jego zdaniem, Sąd drugiej instancji w odniesieniu do oceny stanu zdrowia skarżącego ograniczył się w zasadzie do obrony przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji dowodu z opinii biegłych, mimo że część materiału dowodowego - w szczególności przedłożone przez skarżącego orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, jak też wyjaśnienia zawarte w składanych przez niego pismach - przeczyły przedłożonym opiniom. Sąd Apelacyjny całkowicie pominął posiadane przez skarżącego orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 2 kwietnia 2019 r., które stwierdzało całkowitą niezdolność do pracy z powodu doznanego udaru mózgu, czym naruszył art. 382 k.p.c. Dodatkowo Sąd drugiej instancji nie dopuścił dowodu z przedłożonych przez skarżącego dokumentów, tj. historii choroby potwierdzającej pogarszający się stan jego zdrowia oraz konieczność dalszej stałej rehabilitacji. Do naruszenia tego przepisu doszło również przez brak przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w zakresie innych przesłanek koniecznych do spełnienia przy stwierdzeniu niezdolności do pracy (takich jak: kwalifikacje, wiek, zawód, wykonywane czynności i warunki pracy oraz możliwość dalszego wykonywania pracy zarobkowej, a także możliwość przywrócenia zdolności do pracy przez leczenie i rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe).

Skarżący dodał, że w toku postępowania zarówno przed Sądem Okręgowym w S., jak i Sądem Apelacyjnym w (...) podnosił zarzut błędnego ustalenia okresów składkowych i nieskładkowych. Na poparcie swoich twierdzeń przedkładał stosowne dokumenty, które również nie zostały wzięte pod uwagę przez Sądy orzekające w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny podzielił zdanie Sądu pierwszej instancji i ustalił ogólny staż skarżącego na 19 lat, 7 miesięcy i 1 dzień. Tymczasem skarżący przedłożył m.in. decyzję o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 21 grudnia 2017 r., zgodnie z którą okres składkowy wynosił 21 lat, 1 miesiąc, 27 dni, okres nieskładkowy zaś 9 miesięcy. Zdaniem skarżącego, organ rentowy nieprawidłowo nie zaliczył też zatrudnienia skarżącego w okresie od dnia 17

czerwca 1978 r. do dnia 17 października 1979 r., z uwagi na brak dowodów zatrudnienia i opłacenia składki.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy

orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Przede wszystkim Sąd Najwyższy zauważa bowiem, że sposób uzasadnienia tego wniosku wyraźnie wskazuje, że skarżący w istocie polemizuje z przeprowadzoną przez Sąd drugiej instancji oceną zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionymi na tej podstawie ustaleniami faktycznymi. Nie polega przy tym na prawdzie podnoszony przez skarżącego argument, jakoby Sąd Apelacyjny z naruszeniem art. 382 k.p.c. pominął część dowodów (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, historię choroby oraz dowody mające potwierdzić dłuższy niż przyjęty przez organ rentowy staż ubezpieczeniowy skarżącego) oraz nie odniósł się do nich, gdyż jak wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wszystkie te dowody oraz ich ewentualny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy były przedmiotem rozważań tego Sądu. Wymaga natomiast podkreślenia, że w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałby uwzględnić owe ustalenia przy

rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego stanowiącego wszak rzeczywistą podstawę rozstrzygnięcia zawartego w tym orzeczeniu.

W świetle tych ustaleń jest z kolei oczywiste, że skarżący jest częściowo niezdolny do pracy od dnia 9 maja 2016 r., co oznacza, że niezdolność ta powstała po upływie 18 miesięcy od ustania ostatniego ubezpieczenia społecznego (w dniu 31 lipca 1999 r.) oraz że w okresie dziesięciolecia przed powstaniem niezdolności do pracy nie spełnia on przesłanki tak zwanej gęstości, gdyż nie legitymuje się w tym okresie jakimkolwiek stażem ubezpieczeniowym (sam przyznał, że w okresie pracy na terenie Włoch w latach 2005-2015 nie był zgłoszony do ubezpieczenia i okres ten nie został uznany przez włoski organ rentowy za okres ubezpieczenia), a w myśl art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 powołanej ustawy musiałby wykazać wynoszący co najmniej 5 lat staż ubezpieczeniowy przed powstaniem niezdolności lub złożeniem wniosku o rentę. Bez wpływu na sytuację prawną skarżącego pozostaje również kwestia stopnia jego niezdolności do pracy, skoro nawet w przypadku uznania go za osobę całkowicie niezdolną do pracy i uwzględnienia sugerowanych przez niego, a nieuwzględnionych dotychczas okresów mających wpływ na ogólny staż ubezpieczeniowy i tak nie wykazałby on łącznego stażu wynoszącego co najmniej 30 lat, jak tego wymaga art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej. Z uwagi na ustaloną w sprawie datę powstania niezdolności skarżącego do pracy oraz niespełnienie przez niego warunku gęstości podlegania ubezpieczeniom społecznym w ostatnim dziesięcioleciu zarówno przed zgłoszeniem wniosku o rentę, jak i przed powstaniem niezdolności, nie jest także możliwe rozważanie spełnienia przez skarżącego przesłanek prawa do renty określonych w art. 57 ust. 2 tej ustawy, który eliminuje wprawdzie przesłankę daty powstania niezdolności do pracy w okresach podlegania ubezpieczeniom lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów w odniesieniu do ubezpieczonych uznanych za całkowicie niezdolnych do pracy i legitymujących się w przypadku mężczyzn co najmniej 25-letnim stażem ubezpieczeniowym, ale nie eliminuje (po wejściu w życie art. 58 ust. 4 ustawy) przesłanki posiadania co najmniej 5-letniego stażu ubezpieczeniowego w ostatnim dziesięcioleciu przed zgłoszeniem wniosku o rentę

lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, wymienionej w art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy emerytalnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.